

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 12Ps/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323200167
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Myrtill Vojteková
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2024:2323200167.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta v konaní vedenom pred sudkyňou JUDr. Myrtill Vojtekovou v právnej veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná: C. L., U.. XX.XX.XXXX, R. C. XXX/X, C., zastúpený procesným opatrovníkom: D.T. U. G., U.. XX.XX.XXXX, R. H. XXXX/XX, C., o návrhu navrhovateľa: Obec Jelka, IČO: 00306011, Mierová ul. 959/17, Jelka, na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony menovaného, takto

rozhodol:

I. C. L., U.. XX.XX.XXXX sa obmedzuje spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý:

- nakladať s finančnými prostriedkami v žiadnom rozsahu, okrem finančných prostriedkov vo výške do 5,- Eur denne, alebo do 40,- Eur mesačne, ktoré majú slúžiť na zabezpečenie jeho základných životných potrieb,
- disponovať s hnutelným, či nehnuteľným majetkom,
- uzatvárať akékoľvek majetkovoprávne zmluvy, preberať na seba záväzky,
- rozhodovať o svojej medicínskej liečbe,
- rozhodovať o svojom umiestnení do zdravotníckeho zariadenia alebo zariadenia, poskytujúceho sociálnu starostlivosť,
- udeliť súhlas s poskytnutím zdravotnej, či sociálnej služby,
- rozhodovať o mieste svojho trvalého, či prechodného pobytu,
- odosielať a preberať poštové zásielky,
- konať a vystupovať samostatne pred súdom, políciou, prokuratúrou a inými štátnymi orgánmi a inštitúciami, orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi územnej i záujmovej samosprávy, orgánmi špecializovanej štátnej správy,
- výkonu aktívneho volebného práva,
- zriadiť závet (poslednú vôľu).

II. C. L., sa v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony ustanovuje za opatrovníka Obec Jelka, ktorý je oprávnený a povinný menovaného zastupovať a spravovať jeho majetok v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony menovaného. Právne úkony, presahujúce rámec bežnej správy, vykonávané opatrovníkom za C. L., vyžadujú pre svoju platnosť schválenie súdom.

III. Opatrovník je povinný predkladať súdu dvakrát ročne vždy k 30.6. a 31.12. každého kalendárne roka správu o osobných, majetkových a sociálnych pomeroch opatrovanca.

IV. Opatrovník je povinný vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať na pokyny súdu.

V. Trovy tohto konania platí štát.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 12.01.2023 domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd obmedzil menovanú osobu spôsobilosti na právne úkony. Svoj návrh odôvodnil tým, že C. L. žije na adrese trvalého pobytu sám, rodičia zomreli v roku 2022, nemá súrodencov ani potomkov, s členmi širšej rodiny neudržiava vzťahy. Menovaný bol psychiatrickým pacientom, liečbu prerušil na základe vlastného rozhodnutia. Menovaný zdedil spoluvlastnícky podiel o veľkosti 14/16 z celku k nehnuteľnostiam, ktoré mu slúžia aj na bývanie. Kúpnu zmluvou previedol menovaný svoj spoluvlastnícky podiel a na LV č. XXX je vyznačená plomba na základe darovacej zmluvy. Z uvedeného vyplýva tendencia menovaného scudzovať nehnuteľnosti, ktoré mu slúžia na bývanie bez primeraného protiplnenia. S poukazom na prerušené psychiatrické liečenie menovej osoby a scudzovanie nehnuteľností slúžiacich na jeho bývanie bez primeraného protiplnenia sa navrhovateľ domnieva, že menovaná osoba nie je spôsobilá porozumieť dôsledkom právnych úkonov, ktoré robí. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby bol menovaný obmedzený na spôsobilosti na právne úkony a za hmotnoprávneho opatrovníka bol ustanovený navrhovateľ/Obec Jelka.

2. Uznesením č.k. 12Ps/2/2023-19 zo dňa 15.02.2023 súd ustanovil osobe, o spôsobilosti ktorej sa koná procesného opatrovníka v osobe: C. L., U.. XX.XX.XXXX, R. U. XXXX/XXX, C..

3. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 11.05.2023, na ktorom splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že trvajú na svojom návrhu. Z dôvodu nevykázaného doručenia osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná súd pojednávanie odročil na deň 20.06.2023.

4. Uznesením č.k. 12Ps/2/2023-42 zo dňa 15.06.2023 súd ustanovil Mgr. Máriu Törökovú za tlmočnicu z jazyka maďarského do jazyka slovenského a naopak.

5. Na pojednávaní dňa 20.06.2023 procesný opatrovník uviedol, že s osobou, o ktorej spôsobilosti sa koná komunikoval osobne, kedy mu potvrdila, že prevzala predvolanie od policajtov, pričom sa dohodli, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná príde dňa 20.06.2023 na obecný úrad a bude dovezená na pojednávanie, avšak na úrad sa nedostavila. Procesný opatrovník uviedol, že je s ním ťažká komunikácia. Pojednávanie súd odročil na deň 10.10.2023 z dôvodu neprítomnosti osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná.

6. Na pojednávaní dňa 10.10.2023 splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že sa pridrižiava podaného písomného návrhu.

7. Procesný opatrovník na pojednávaní dňa 10.10.2023 zotrval na doterajších vyjadreniach. Menovaná osoba trpí psychickou poruchou, nedokáže vybavovať svoje záležitosti. Podľa jeho názoru bol návrh podaný dôvodne.

8. Osobu, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná súd v rámci pojednávania dňa 10.10.2023 vylúčil. Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná odpovedala na otázky súdu. Menovaný uviedol, že je duševne chorý, nevie si predstaviť, že by si sám vybavil veci. Na otázku, koho by si vedel predstaviť ako opatrovníka, uviedol, že by ním mohla byť jeho krstná mama (zároveň sesternica) K. G. alebo strýko Š. A.. Obaja bývajú v Jelke a udržiava s nimi kontakt. Uviedol, že poberá invalidný dôchodok vo výške 182,- Eur, ktorý naposledy vyberal v máji a boli pri ňom rôzni ľudia, ktorí ho okradli. Na otázku súdu uviedol, že žije sám v rodinnom dome v Jelke, ktorého je výlučným vlastníkom. Na otázku navrhovateľa, či po smrti rodičov podpísal nejakú zmluvu ohľadom nehnuteľnosti, uviedol, že si nepamätá. Na otázku, komu daroval dom uviedol, že N.O., lebo si myslel, že sa budú o neho starať, ale nesplnili to, dokonca chceli, aby on zaplatil za dom. Pojednávanie bolo odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, na preskúmanie duševného stavu osoby o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, najmä s ohľadom na jej spôsobilosť na právne úkony.

9. Uznesením č.k. 12Ps/2/2023-75 zo dňa 11.10.2023 súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia psychiatria a za znalca ustanovil MUDr. Mária Straku.

10. Zo znaleckého posudku č. 198/2023, doručeného súdu dňa 15.12.2023, ktorý bol vo veci vypracovaný ustanoveným znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia a odvetvia psychiatria MUDr. Máriom Strakom vyplýva, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná trpí viac rokov duševnou poruchou nediferencovanou schizofréniou. Duševnou poruchou trpí viac rokov, ide o trvalé, nevyliciteľné a doživotné ochorenie. Aktuálne je od augusta až doteraz (14.12.2023) psychiatricky hospitalizovaný. Z psychiatrického hľadiska duševná porucha, ktorou vyšetovaný trpí, ho robí nespôsobilým na právne úkony, a to nakladanie s hnutelným, či nehnuteľným majetkom, vrátane uzatvárania majetkových zmlúv, kúpnopredajných zmlúv, úverových a mandátnych zmlúv, disponovanie finančnou hotovosťou, vystupovať v súdnych konaniach, samostatne vystupovať pred štátnymi orgánmi, uzatvárať manželstvo, či sa rozvádzať, rozhodovať o svojej medicínskej liečbe, zdravotnej či sociálnej detencii, kandidovať do volieb a rozhodovať o mieste svojho trvalého a prechodného pobytu. Nie je schopný samostatnej sociálnej existencie, postarať sa o seba akýmkoľvek spôsobom, ani v bazálnych oblastiach životnej existencie, vyžaduje si trvalý dohľad, dozor inou osobou. Nie je schopný samostatne cieľavedome konať, posúdiť následky svojho konania, posúdiť zmysel súdneho konania. Vyšetovanému podľa judikatúry nie je možné odňať pasívne volebné právo, aktívne volebné právo je možné mu súdom obmedziť (odňať) a nie je spôsobilý zriadiť závet. Menovaný nie je schopný adekvátne plne posúdiť zmysel súdneho konania. Výsluch menovaného súdom je možný bez ujmy na jeho zdravotnom stave.

11. Uznesením č.k. 12Ps/2/2023-125 zo dňa 23.01.2024 súd zmenil uznesenie o ustanovení procesného opatrovníka a to tak, že osobe, o spôsobilosti ktorej sa koná ustanovil procesného opatrovníka v osobe: D.T. U. G., U.. XX.XX.XXXX, R. H. XXXX/XX, C..

12. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom znalca, výsluchom splnomocnenej zástupkyne navrhovateľa, výsluchom procesného opatrovníka, výsluchom osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, čítaním sa oboznámil s listinnými dôkazmi a to lekáorskými správami ohľadom osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, znaleckým posudkom č. 198/2023, ako aj ostatným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom.

13. Znalec na pojednávaní dňa 27.02.2024 sa pridržiaval v celom rozsahu svojho znaleckého posudku a jeho záverov. Uviedol, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná trpí viac ako dekádu závažným duševným ochorením z okruhu schizofrénie a to nediferencovanou schizofréniou, opakovane bol psychiatricky liečený. Vyšetovaný nie je schopný samostatnej existencie, vyžaduje si kontinuálny dohľad, dozor, opatrovanie inou osobou vo všetkých oblastiach svojej osobnej, sociálnej a právnej existencie. Vyšetovaný nedokáže pochopiť zmysel konania. Navrhol, aby súd návrhu vyhovel a menovanú osobu obmedzil spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom v znaleckom posudku.

14. Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa na pojednávaní dňa 27.02.2024 uviedla, že trvajú na upravenom petite návrhu v súlade so závermi znaleckého posudku. Uviedla, že pán A. K. D. G. boli oslovení zo strany obecného úradu ohľadom funkcie opatrovníka, avšak obaja sa vyjadrili, že nemajú záujem.

15. Procesný opatrovník na pojednávaní dňa 27.02.2024 uviedol, že je sociálnou pracovníčkou na obecnom úrade v Jelke a potvrdila, že oslovili pána A. K. D. G., avšak obaja odmietli funkciu opatrovníka. So znaleckým posudkom a jeho závermi súhlasila a uviedla, že obec sa snažila zistiť ďalšie osoby, ktoré by vykonávali funkciu opatrovníka, avšak s negatívnym výsledkom, nakoľko širšia rodina nejaví o C. L. záujem. Na otázku súdu, kto osobu, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná kontaktuje na psychiatrii uviedla, že ona nie, o ostatných nevie. Taktiež uviedla, že by menovaného chceli umiestniť do domova sociálnych služieb a po jeho umiestnení by jeho dom prenajali, z čoho by obec hradila výdavky na jeho pobyt, nakoľko má nízky dôchodok.

16. Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná na pojednávaní dňa 27.02.2024 uviedla, že by chcel udržať dom pre seba na bývanie. Uviedol, že inak býva v psychiatrickej nemocnici, kde sa o neho starajú.

17. Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa ďalej na pojednávaní dňa 27.02.2024 uviedla, že podľa ich informácií menový daroval svoju nehnuteľnosť, konanie na katastri bolo prerušené a obec bude podávať žalobu na určenie neplatnosti tohto právneho úkonu, t.j. darovacej zmluvy.

18. Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzení určí v rozhodnutí.

19. Podľa § 27 ods. 2 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

20. Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a. obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b. zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c. navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

21. Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

22. Podľa § 243 ods. 1 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

23. Podľa § 243 ods. 2 CMP, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

24. Podľa § 243 ods. 3 CMP, ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy.

25. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

26. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

27. Podľa § 250 ods. 1 CMP, súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v Notárskom centrálnom registri listín.

28. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

29. Podľa § 251 ods. 2 CMP, ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

30. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

31. Podľa § 274 ods. 1 a 2 CMP, súd rozhoduje uznesením. V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

32. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

33. Podľa § 276 CMP, súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

34. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

35. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí viac rokov duševnou poruchou nediferencovanou schizofréniou. Duševnou poruchou trpí viac rokov, ide o trvalé, nevyliciteľné a doživotné ochorenie. Táto duševná porucha ho robí nespôsobilým a právne úkony v rozsahu uvedenom v znaleckom posudku. Vzhľadom na to, že znalec na pojednávaní súdu ústne potvrdil závery znaleckého posudku, kde uvádza, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná trpí duševnou poruchou, pričom z psychiatrického hľadiska vyšetrovaného jeho duševná porucha, ktorou trpí, robí nespôsobilým na právne úkony uvedené v znaleckom posudku, nie je schopný samostatne cieľavedome konať, posúdiť následky svojho konania, posúdiť zmysel súdneho konania, súd dospel k záveru, že návrh vo veci bol podaný dôvodne, preto súd osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná obmedzil spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku tohto rozhodnutia. V rámci konania bolo preukázané, že menovaná osoba trpí nevyliciteľnou duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, ale trvalá.

36. Súd zároveň ustanovil osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná opatrovníka, ktorý ju bude zastupovať tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

37. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia na súde, proti ktorého rozsudku smeruje (§ 355 ods. 1 CSP). Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 359 CSP). Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 CMP).